

gospodarske, obertnijske in národske.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 12. novembra 1856.

Preskušnja učencev kmetijskih šol.

6. dan t. m. od zjutraj do terde noči je bila očitna preskušnja učencev krajskih kmetijskih šol: ljubljanske in mokriške. Izpraševanju so se podvergli iz 1. leta trije učenci, namreč Juvanov Tomaž iz Zagorja, Simončičev France iz Leskovca, in Videmšekov France iz Doba, — iz 2. leta tudi trije: Hoferjev Alojzi iz Kerta, Marmoljev Andrej iz Jasna in pa Vičičev France iz Ternovega, — iz 3. leta pa Kaplanov France iz Mirne in Radeljnov Janez iz spodnje Brezove. Preskušnja je bila vpricho predsednika c. k. kmetijske družbe gosp. Fid. Terpinca in pa gosp. prof. Konšeka, začasnega učitelja kmetijstva na ljublj. gimnazii, ki ga je c. k. deželno poglavarstvo za izpraševanje komisarja poslalo; nekoliko domoljubov je prišlo poslušat, kako se bojo učenci obnašali.

Izpraševani so bili dopoldne učenci 1. leta (iz ljublj. kmetijske učilnice) in sicer iz natoroznanstva in kmetijske kemije, iz znanstva zemljin, iz znanstva vsega rastlinja, ki ga kmetovavec poznati mora, iz sadjoreje in reje murb in svilnih (židnih) červi-čev in pa iz reje domače živine; izpraševali so iz prvih treh véd gosp. fajm. Zalokar, iz drugih treh gosp. Andrej Fleišman, iz poslednjega nauka pa dr. Bleiweis; semtertje je tudi cesarski gosp. komisar kakošno vprašanje zastavil. Ne rečemo, da bi se ne bil tu in tam kateri izpraševanec kaj spodtaknil, vendar sploh so vsi tako odgovarjali na marsiktere težavne vprašanja in tudi v sadjoreji so opravili jim določene vertnarske dela tako, da sta jim gosp. cesarski komisar in družbini predsednik očitno razodela svojo zadovoljnost. — Popoldne so prišli na versto učenci 2. in 3. leta iz kmetijske učilnice gosp. grofa Auersperga v Mokricah, ktere učilnice učitelj je grofov tajnik gosp. Peške. Izpraševal je drugoletne učence gosp. Peške iz mnogih razdelkov djanškega kmetijstva in živinoreje, gosp. fajm. Zalokar iz vinoreje, gosp. Fleišman iz rastlinoznanstva in sadjoreje, — iz ravno teh véd so bili izpraševani tudi učenci 3. leta, zraven pa še nekoliko iz gojzdnarstva; semtertje je tudi cesarski gosp. komisar kaj poprašal. Tudi vseh teh pet učencev je odgovarjalo, izvzemši kako malo spodtiko, prav dobro, in Kaplan in Hofer sta rajtala gospodarske račune tako gladko, da so bili pohvaljeni kakor uni iz 1. leta. Učenci 1. leta so razpoložili svojo nabero mnogoterih rastlin, koristnih za živinsko klajo, malovrednih in slabih ali celó strupenih, pa tudi zdravilnih. Po napeljevanji gosp. Fleišmana si mora vsak učenec 1. leta napraviti tako nabero lepo posušenih rastlin, ktera ne pomaga le, da si učenec vse zeliša dobro v pameti ohrani, temuč mu je tudi lepa pripomoč, ako bi mu utegnilo kdaj treba biti kakošno koristno ali strupeno rastlino poznati, ki mu je čez več let morebiti že iz glave vsla. Učenci mokriške učilnice pa so prinesli seboj dnevnik, v kterega so zapisovali, kaj so čez leto delali in se učili.

Ker bi utegnil kdo reči, da morebiti preradi vse hvalimo, bi bilo pač želeti, da bi prišlo več ljudi poslušat te preskušnje in da bi se sami prepričali, kako in kaj. Vidili

bi tudi velik razloček, ki je med sedanjimi in nekdanjimi učenci kmetijskih šol zatega voljo, da so učenci 1. leta v Ljubljani, kjer se jim vsi nauki, ki so podlaga drugim, prav po šolskem redu razlagajo in vednosti učé, v kterih vseh se tudi najizverstniši kmetovavec ne znajde in tudi znajti ne more. Kaplan in Radelj sta letos že po novi osnovi doveršila kmetijsko šolo, in če se ozremo na to, kako sta preskušnja prestala in kakošne spričala so jima gosp. grof Auersperg dali, si zamoremo zvesti biti, da sta v stanu, za delovodja v kakoršno koli kmetijo stopiti ali v službo ali na svoje. Prav so tedaj sklenili preskušnja gosp. predsednik c. k. kmetijske družbe s temi besedami, da so učencem rekli, da naj bojo visoki vladi hvaležni, ki jim je pripomočke dala, da so se zamogli toliko koristnega naučiti in si po ti poti k boljšemu koščiku kruha pomagati, ako bojo to, kar vedó, dobro obračali, pa tudi s čednim in lepim obnašanjem si zaupanje pri ljudéh ohranili.

Gospodarski pomenki.

(Konec.)

Dosti menda smo spričali vrednost svinskega gnoja, da po vsem tem smémo reči:

1. pri enaki piči ali klaji je svinski gnoj bolji kakor kravji;

2. prešiče rediti bi utegnilo marsikteremu gospodarju več dobička donášati kakor živinoreja;

3. včasih bi utegnila prešičja reja zemljišem bolje tekni kakor reja goved.

S tem, mislimo, smo opomnili gospodarje, da je svinski gnoj veliko vreden, kako in kdaj, — gospodarjem samim gré sedaj prevdariti: kdaj bi utegnilo bolje biti, da bi si več prešičev redili, in kje in kdaj bi utegnila reja prešičja večji dobiček donášati kakor goveja?

Na vse te vprašanja bo vedel vsak gospodar po okolj-šinah svojega kraja naj bolje odgovoriti. Po naših mislih bi se reja prešičev posebno tam dobro splačevala, kjer niso večje mesta in fabrike blizo, in sploh tam, kjer se mleko in kar se iz njega naredí, ne dá dobro v dnar spraviti, kakor tudi tam, kjer imajo kmetovavci malo senožet ali polja za deteljo; v takih krajih je težava z govejo rejo in je tudi draga, ako se mora klaja kupovati.

Mleko pa tudi sirovo maslo je težavno dolgo dobro ohraniti in pa semtertje prevaževati. Veliko so si Angleži pa Francozi že v tem prizadevali, pa še niso nič pravega znajdli. Vseh teh težav ni s svinskim salom.

Tudi je zmiraj razloček med svinskim in govejim mesom v ceni, in sploh ima boljše ceno svinsko meso memo govejega, ako zraven pomislimo še to, da se dá svinsko meso lahko suho v dnar spraviti.

Če pomislimo še dalje, kako silno rodovitna je svinja, kako hitro prešič raste in se spita, bomo pač še boljše spoznali vrednost prešičje reje.

Na zadnje pa še nekaj, kar je tudi vredno, da se dobro pomisli. Pravijo, da prešič vzame z vsem za dobro in da vse pojé, kar koli se mu dá. In res je to, da prešič ni zbirčen in ne kočljiv. Njegov rivec ima nek poseben ob-